

Brev från och till medlemmar av familjen Gjörwell, växlade åren 1780-1811 E...

Gjörwell, Carl Christoffer,

HS Ep. G 12:1

National Library
of Sweden

Gjörwells samling

B. R. E. J. från Kongl. Bibliothekarien C. C. Gjörwell, till Herr Grobhandlaren Joh. Nitt. och Fru Gustava Leonora Lindahl i Norrköping, dat. Stockholm, den 16 Jun. 1793.

Innehåll:

- 1) Min Söns afresa i förväg. 2) Ny Bibliothekers Skandel med Commerce-Rådet Baron Alströmer. 3) Vår Nedresa. 4) Almgrenska Anförvandskapen.
- 5) Den sälls onsdagen. 6) Insignier tilläget emellan k. Gustaf IV och Sevr. Mandorf.
- 7) K. Karl XII:s Ansigt vid krigets början. 8) Gjömers Nyjon, Baggens afton och de under Ögonkast på Naturen.
- 9) Första uttorna hos Skumlandet.
- 10) Hötan och utfägnaden hos Dinsleuren Seornis och Pastor Klackenborg.
- 11) Återvägen till Staden. 12) Affektet af Mandorf. — Bidragor: 1. Ögonkast på Naturen. 2. Aftonen.

Se här, Mina Söta Barn, Kommer det med lifsa Posten lofvade Brefvet, och hoppas, att tillt. Architeiten redan i förväg, på sina och våra vägnar, omfamnat Eder: ty han afreste i morse kl. 6 med Landshöfdingen greve Ekeblad, som gjort honom et det graciösa tillbud, at följa med sig på en Resa genom Södermanland, Östergöthland, Småland och Westergöthland, samt under denne Tour gjöra honom bekant med flera Skrifvare: hvilket icke allenast gör min Sön stor heder, utan tillskyndar honom också mycken fördel uti hans Byggnings-väg. Gud låt nu att denna Resa, såsom jag hoppas, bidraga til hans Släp; så är allt summet. Släfrud-Stationerne låra lifva på Fogelwik och i Mariestad. Återvägen tager alle dock icke genom Nerike och Norre Vägen, utan tillbaka genom Östergöthland, för at då, sig själv aldeles disponerande, rätt moja sig hos sin k. Sväger och lilla Släp uti det vackra Norrköping. Gud låt nu allt detta gå efter min önskan!

Söta Mor och jag skicka imedertid denne vår Ambassadour Extraordinaire i förväg till Norrköping, och ho vet om vi icke efter några veckor mötas tillbaka under Edert Tak, och sedan samtelligen återvända till Stockholm? Jag för min Person vil det återinstone allt för gerna; behöper det äfven för mina proprie Affärer med förordet John och Synographiska Angelägenheter med Hrdötterom. Til Midfommer eller uti denne månad är det mig aldeles omöjligt at komma; och skal genast utgifva et det frakaste Skinder. Jag har nyligen gjort en ny Skandel med Commerce-Rådet Baron Patrick Alströmer om äfven den öfrige andelen af det stora Bibliotheket, för at kunna föga allt det, som uti densamma finnes til Svenska Historien hörande, och det är visserligen ganske mycket, til den Wärmholtzka Samlingen; så at nu öfvertäckas visserligen detta Dok-föräd uti Svenska Historien af intet något annat, vare sig offentligt eller enskyldt. Den nya Andel skal jag just i dessa dagar emottaga, transportera, fortera och fratta, at förtiga Catalogiseringen, samt allt sådant i förbindelse med de öfriga Gjörwällen. Min John är för stor Kännare och älskare af Bibli.

Biblioteket, at icke infö. nödvändigheten af detta Gjöromål, och som i anseende
til mina år bör i den bästa och lifligaste Aortiden förättas? Jag har utom det et
annat arbete, som kommer at dateras sig ifrån den 1 Julii innevarande år:
så at dessa begge tilhopa lagde Besattringar nödja mig at uppfjätta Refsan på
några veckor, eller til fram uti Julii Månad. Så höpnas jag så njuta dem å
öfse fidor så efterlängta de Gtädje-dagen.

Här Charles i Kongsbacken har fått Bröder och Systrar hit ifrån Uppsala, af hvilka
några ibland de fenare skola gifta sig med Präster, och köpa sig nu här de nödiga
Kögtid. granlätarne. I Torsdags hede vi hela denna Anförvandtzkyr hit of både til
middagen och aftonen; i dag äro de alla på Dottringhusen, och i nästa veckas resa de
af til Siemp: lilla frackens löfse til för både sinnes och Kropps lättnad. När Lotta åter
kommer ner för hon regalerar Stafvad lilla Styfikenhet med Portraiterne.

Jag vil följofätta mit både Kista och Kinnie med den fista och så lilla Onsdagen,
den 12 denner. Jag lefde den nästna hel och hållet med min Mandorff. Kl. mot 9
kom han til mig; vi följdes åt til Professor Krafft, hvar han hade sin länga Session
för Mästarens Penfel. Sedan jag en liten stund gjort hans vis. å vis, gick jag bort
förf til Darnen i Kongsbacken, för at än ytterligare anhälla om samtliga de
härvarande Almqvisternas Besök til följande Dagen, och til Öfver-Inspectoren
Nöcker, för at med honom något afata, rörande min Johns Svenska Portrait
Samling, hvarom framdeles, när jag får den Commissionen i bättre ordning;
och kom så tillbaka, samt höll min Vän Sällskap under hela den öfrige delen
af förmiddagen: hvilket för ingen del skände bort Garsens Physionomie,
som väl ofelbart blir en af de vackraste man vil afskåda. Följande är rätt
märkvärdigt. Professor Krafft hade då nyss fått färdigt nu varande Konungens
Portrait, et Knästycke, som hans Excellencie Grefve Ruuth skal taga med sig
til Pommern och, såsom General-Gouverneur, hafva uti sin Studient-sal.
När vi nu jämförde, Professor Krafft och jag, Konungens Ansigte med min
Mandorffs, som blef mästare färdigt, så bejanns en den mäst fräppante
Likhhet uti alla Ansigtets Delar, samma Hårfastr och färg, samma Panna,
samma Ögon och deras både läge och stälning. Nästan i det mästa det samma, såpparne
deremot på Konungen större eller mer röstuende, skakan med des vundring åter
gafska lik. Partier och deras Composition således mycket lika; men uti Schag, Stycke och
Ögonens lid torde bliwa någons olikhet. Sedan arbetet var slutadt, besågo vi en stor skön
Tafla, också et Knästycke, som Prof. Krafft målat, af Kon. Carl XII efter et ~~original~~
original af en Svenskt Artike, Fäkt, som sedan dog i England. Det var målat i
lojan af Seculo eller när Konungen gick i kriget; visade den unge Hjelten, då han
nyss hade kastat bort den store dock-perucken, och låtit sig egna runda och o.
styrga Hår få bekläda det unga och friska Ansigtet. Jag kan aldrig se mig
mätt på detta ansigte och studerar det så gerna. Håret af en lysbrun färg var
starkt och låg uppigt och frött, men egenfimmigt; hade af naturen ingen
bona

bena midt öfver hufvudet, hvilket läses å la Lavater betyda, at vår Tids Starkotter
 icke var någon vartlig Människa; et skönt och rent, ungt och fiskt Ansigt,
 kastades et par stora blåa samit gerad funder Ögon ut å et Fält, på hvilket
 Krigets Sinnbilder syntes; mycket brude Nalar, men smal om hufvet med lit
 gula Gehäng och fin stene Panys uti det samma, samt klädd uti fimple blåa Rocke.
 Den kärcke Engelfke Sjå-Offisaren, Öfversten Sidney-Smith, som tjente hos oss
 under sista Kriget til sjös och stod på väl hos kon. Gustaf, at han blef Commendeur
 af Svärds-orden, begärde före afresan til England af Sal. Konungen en Copia af
 detta kon. Carl's Portrait, som stod på Slottet, och hvilket Hertigen nu låter efter
 Konungens Död afkopiera, samt afsjår i Sommar til London. Heh! hvad det är
 skönt! Carl XII:s hela ärliga och manliga, kort sagt Svenska Sjål lyser utur
 hvarje drag och örbörd. Beträffar han måste blifva et offer och Riket sprunke.
 Hade han fått lefa, så hade icke Edert härliga Norrköping med så många andre
 Rikets Städer bifrit sköfadt, aldrig hade vår Luft behöft emot Seculi stut hotus
 af en magts Örlogs- och Skärgårds-fartyg, som i början af samma Seculo ej hade
 och ej kunde hafva en enda Båt i Gårdfjör. Dock jag går ifrån detta sinnet
 förtryckande ämne til den gladare delen af Dagen. Mandorf och jag fölto
 den fredliga Stranden af det stolta Signefit, läto 2:ne Amiralffor skeppa oss
 öfver til Waldemarssön, oföräckt sagt til den vackra Djurgården. Där åto vi
 en tärflig och glad middag hos Stumlander, där vandrade vi omkring, där
 hilade vi på Ståthållaren Debesches gröna Dänk, under de höge och lönige
 Ekarne vid Rosendal, och midt för den stora nu så blomsterrika Ängen;
 där läste Mandorf uti Gefner och Daggesen, där njöt Ögat Naturen och
 Hjertat Vänfkäpen, där tjufter och lycksaligades vi öfver allt uttryckt.
 Af Gefners Idyller lästes och kändes på preferencia Nyckon, som slutar med:
 "So sprach er wir, und gingen voll frommer Empfindung zum Tempel der Tralls",
 uti min utgåga af år 1788 läses den uti andra Bandet, sid. 97. Sötaste mina
 Poorn! läs den, men läs den på en af Edre Långgårdar, och tänken därvid
 på mig och min Lyfid. — Nu til Daggesen. Hr Jens Daggesen är et yngående
 Snitt i Danmark, Professor i Köpenhamn, quick, glad, fatyrisk, öm och hjältordig,
 ålt i högsta grad. Han gjorde 1789 en Resa til Tyskland, Switz och Frankrike, som
 han nu beskriver under namn af en Labyrinth, och hvaraf andre Delen i år utkommit.
 Lik! man refer och leper och njuter med honom. Somna hans Bok utgjör en
 den aldrakosteligaste Lecture för oss begge, och vi skole snart låta honom tråda
 fram uti Svensk Drägt. At Hr Daggesen också kan vara Pastoral, lifva och omåta
 Känslan, utvisar det lilla Fragmentet eller Affonen ibland Bilagorna N:o 2.
 Slutet var oss så mycket intryckligare, som vi myck föret hos Stumlander
 hade läst på en af förf. ritorna följande och med de öfriga Sinnrikheterna
 på våra Vårdhus så mycket contrasterande vers:

Jag med min dyktas lott vil vara glad och nögd.
 Se Lihet, Sinneslugn och Ulfja gör min frögd.

ack!

Ack! hvad jag således blef lefven, då jag följande dagen fik läsa Extra-Posten
No 132, uti hvilken Mr Leopold målar för öfvermåttan väl, behagligt och skönt,
Naturen uti des så kallade Örgonkast på den samma, och sedan han flyttat mig
in uti des sköte, sedan han fytt mit Hjerta med den gladafattiga Tattfamhet emot
Naturens så välgjörande Sene, flästar oned denna så fatale Strofske:

Endast jag, som fat et Hjerta,
är ej mera den jag var.

Bevart! hvad jag storkligen led derdper, at denne Mann Könfla icke skulle vara
lyckeligare, men åtrijutande, hvar Snille dock så lyckligt kunde måla, så etande
draga til den outöfeligas Kåtan af al ädel Välluft, af en den renaste Själsredsträlles!

Men jag kommer til Fönster ritorna hos Kumlander tillbaka, för at bevisa
det jag ändå icke är en så glad och mild Människa, at jag icke skulle kunna
duga til välbestäld ledamot uti en Inquisition's-Domstol, och utan afskönd
Svarshörighet anställa en tito-da-ge. Se här: uti mina första glada år
här i Stockholm. - dock hvad säger jag? De voro visserligen icke så glada
som de nu äro - slog jag alltid häft ned mit Sommarläger på Djurgården
uti Vårdrhuset vid Blå-porten. I Kåmen der läge, des utfigter: uti Rumel No 8
inquarterade jag mig då merändels: ty jag hade där en för mit öga behaglig
Skugga, och ändå för samma öga den skönaste Prospekt både åt Viken och in
åt Djurgården. Men på des Fönster-ritor hade vidrige och otäcke Kerginar ristat
de grofaste Dumheter, medan på en annan Hofmarskalken Baron Manderström
med sin sköna Scripture - med en hand såsom på en Gravure och sit underteknade
C. M. - hade uti denne så bräcklige Marmor ristat de vackraste Sentences.
Et sådant mörgift behöfdes ock i al samning. När jag skulle flytta til Captens-
udden, och mina begyge Döttrar ännu voro hvarken små eller stora Flickor, utan
så där midt emellan, tänkte jag vid mig sjelf: viläpventyr gå vi någon gång
up uti detta rum på Altanen hos Kumlander, för at äta en kallspäl, och då
skulle dessa föta och så ofskyldiga BARNEN så läsa sådana Ordurer i desamma
de ville förlusta det unga och glada ögat med den sköna Naturens betraktande.
Nej, uti min moraliske Ijver bestöt jag: det skal icke hända dem. Jag gik fördenskull
en förmiddag til Kumlander, bud honom stiga up med mig uti No 8, och frågade
honon: om han icke ville tillåta mig, at på min bekostnad infatta 4 myskuter
uti det ena åt Viken vettande Fönstret? - tid för gerna! jag kan väl tänka, at
där stå några Klumpeter; men det var jag ej före, kan icke heller hindra mine
Gäster ifrån sådant. - Vål! hvad kostar en Ruta? - Så och så mycket. - Godt!
Se här äro Penningar för fyra Ruter - som tatefamligen emottoger, och jag
deremot greps til min Bibliotek's Nyckel, och knäckte til döds de fyra så
heterodoxe, så skamlösa Ruterne. - Kling, kling, kling! och Scandalen var i en
lycklig

lycklig skänd exterminerad. Nu blef mit Hjerta mycket lättare, ty jag trodde mig hafva gjort en Himmelrike-gerrning. Nu har väl sedan en smutsig skänd å nys teknat sine Vitterlekar på et par ställen; men så äro de dock icke så aldeles odräglige; medan en annan frind Själ på en annan Aorta hade teknat sin ädelhet uti den här förefaende vackre och så fane Ven?

Nu till den vidare Vandringsen. Sedan vi än en gång öfverfädat och njutit den sköna och vida ången, lämnade vi tacksamligen vår Svank och frälde gången Söder-åt, då vi kommo ut på store vägen midt för Sverngtportens Engelfke Park, och under det vi med långsamma och glada steg vände oss åt höre. Hvar sågade vi Mr Després, som promenerade med sin lilla Engelfka och Mr Dattia, samt nödgade mig och Mr Mandorff at ämteligen gå in med honom på et ställe och dricka några Glas Pouch. Det måsta ske, oagtat alla våra undanflykter. Den blonde Grafen och den fräthöriga Flickan talte åtskilligt med ögonen, medan vi gamle Karlar idkeligen raisonerade om Frankrike, Revolutioner och Konsterna. Mr Després talte också med sin vanliga Godhet om vår talte, då jag ej kunde underlåta at enligt samningen säga, at den unge Artisten hade honom för allt at tacka både uti sin Konst och Befordrings-väg, och at min förbindelse var således större än jag den kunde med ordem uttrycka, mindre belöna. "Mille pardons, Monsieur, var hans svar, c'est au- contraire moi seul qui a tout gagné; car par cet élève j'ai gagné sûrement de l'honneur". Jag frågar om något vackrare svar kan gifvas? Vi lämnade Herra, Dame och Douteiller efter oss, och gingo vidare; men se! et nytt Noje väntade på oss under denne så förtjunningsrike Dag. Då vi hade gåt 20 eller 30 steg framåt, anropades vi genom et fönster af Pastor och Fru Slachenburg, ja de kommo sjelfve neder til vägen och så godt som drogo oss upp, ty det var sent och vi ville natkas Staden; men vi måste gå upp, vi måste åka med dem. Det skeddde. Fru Plagemann och hennes älske Stjuffon, den vackere Fritz, voro där förut. Jag kan icke beskriva det goda Folkets Glädje, och huru gerna de fagna oss uti dessa fina Sommar-rum. Där taltes måst om våra Darns dyktfärdigheter, och lilla Skapra glömdes visserligen icke. Fortfa Ser, kantskapen med Seireter. Mandorff ökte ej litet öfvergläds Förtrojelse. Ovarr! han talte tyfka och hade studerat i Göttingen, var vacker och glad, var min vän; ja hvad allt detta egayerade vår Souper kan man lätt förefa ställa sig. Pastor Slachenburg har sjelf studerat i Göttingen, och sin glada och goda Fru har han fåt i Staden Münden, som ej ligger längre från Göttingen,

Göttingen, ån Carlberg ifrån Stockholm. Sedan vi hade ätit, följde både
Föräldrar och Barn of, vid en den skönaste afton, allt till Båtsfästet, hvar
Täckfägel^{gjorde} och affæder togo; vi fyra Stad-ber fætte of i Båten, Fritz fygde
och vi landfego lyckligen på Blafu-holmen. Fritz är nu en stor och eldig
Gosse, studerar snält, har stor hug för Mineralogien, och lærer snart komma
till Uppfala. På Normalens-Torg skiljdes vi vid Fru Plagemann, och så gingo
jag och Kandotte til Regerings-gatan, hvar vi uti min Portgång flöto
of i hvarandras famn, kände mer än vi sade, togo et det ~~skönaste~~ ^{öf} affæd,
och jag steg up för mina höga Trappor utan möda; glad kysste jag lilla
Fru Birbris Hand, som i stället, sträcker liten, haft hela Eugen Marthas
öckymmer, för at kunna vederbörligen fagna sig följande dagen väntade
Främsande. Jag önskade en god Nat, kom uti mit glada och äfven af
den klara Himelen ljusa Rum, gick ännu munter och glad en lång stund
af och an i det samma innan jag lade mig til hvila -- och härmed
lägger jag också ned min Penna för denne gång. Gud vare hos Eder
til hvarnäst!

G.

Bilagor.

1.

Ögonkast på Naturen, af Herr Leopold *).

Ouphörligt, dag från dag,
O Natur! du dig förnyar.
Jordens grönska, luftens skogar,
Allt har ungdom och behag.

Evigt, milda sol! den samma,
Låter du, omätligt spridd,
Dina röda strålar flamma,
Jeras guld bring fältens vidd.

Klara Elf! än flår din bölja
Gleitbrände den strand hon flog,
På hon fåg den första Plog
Dina blomster-bräddar följa.

Skog af samma Foglas lång
Dina grenar evigt ljuda;
Evigt samma skuggor ljuda
At den gömde Tänkarns gång.

Utän vällyst, utan smästa,
Allt sin första dansing har.
Endast jag, som fått et Hjerta,
Är ej mera den jag var.

2.

Aftonen, af Herr Baggesen **).

Utanföre Nauheim, enköping med et ansenligt Saltverk †), en liten half
mil ifrån Friedberg ††), funno Adams och jag, sedan vi afvikit ifrån Landsvägen,
på

*) utur: Extra-Posten, No 132.

**) Översättning utur: Jens Baggesens Labyrint eller Rejse, Del. 2, sid. 77.

†) uti Greffskapet Heman belägen.

††) Liko Stad uti Öfver Rhenske Kurfjen.

på Stranden vid den klara sjöfingen och vid foten af Johannis-berget, en med
Poppel-pil inhägnad Plats, som i Skönhet och behag vidt öfverträffade allt hvad våra
ögon hittills updagat af Landsbyggdens Natur. Vi kommo, genom en Labyrint af
alla handa Buskar och Träd, långs utmed en Gång förlande Däck, till en liten Ensjö,
på hvars fregelklara yta Himlens Båge och Jordens vackrafte döfverke fördubblades.
Solen nalkades nu sin Nedergång och lofvade en den behagligaste Afton. Ett var frilla,
Sjött Foglarnes enfliga dwitter beledsagade Däckens sagta Sörl. Midt uti den till Sjö ut-
vidgade Slodens Öfningskal-funn låg et litet Emmanoville. Aldrig såg jag någon ort
så passande till Kärlekens Tempel. Vi kringvandrade, snart ensamma, snart åter
förenade till Kärlekens Tempel. Vi kringvandrade, snart ensamma, snart åter
förenade, hela denne förundransvärdt sköna Dam, förjufte af de ljufviga Kännryckningarna.

Solen tog afsked med tusen edige Strålkryglar af Vatnet; af Solmen, af Poppel-kägnaden
och änteligen af Spetsen på det höga Johannis-berget. Ivar och en af dessa Kryglar
genombrände våra Hjertan: ty vi älskade begge, hade älskats och ville älska.
Hon försvann änteligen aldeles - hela Naturen suckade den högtidlige Sucken,
som en nödlig Ruskning i döfvet, endalrande Rörelse på Vatnet och en Kylligare
Stäkt i luften bebåda, när den sista Dag-gnistern utsläcktes - och vi suckade med,
såsom skulle vi aldrig få se den mera. Däckens, Vatnet, Löfvet, alle Foglarna tyftnade.
Dodens ängel framförade genom den märkade slunden. Men denna besöfnan
varade icke länge. En liflig Rödud färgade den blånande Himlen. Slöfver
vinkade; och tåckare är Hjelfva Solen framträdde Aftonrodnaden med sin
Purpurprutande Bäggar: lugn, Sött och lyckelig Aning neddröps derifrån.
Däckens forlade åter, och Foglarna började på nytt instämma med sine gråtande
Chorer: "Häge vi således dö *)! och sådan blifve vår slumring i Graven"!
Vi föllo härvid hvarannans om halsen.

Skilken af mine Löfvere har icke en Vän, eller -- ännu mer afundsvärdt -- en
Vän af det andra Könets? Skilken är så ensam, så half i Skapelsen, at han icke skulle
kunna deltaga i de Kämpor, som jag här - förtiger?

Vi vore begge Lykke; begge långt ifrån det mål, dit de flesta Dödelige sträffa -
ännu längre från det mål, som Unglingens Hjerta efterseker - vi hade intet utom
denne afton och oss sjelfve; men vi genomjöt denna vår lilla Egendom, och vi
vore oöfverföreligen lyckelige.

Frihet! Natur! Vänskap! Tem som har Eder -- och hvad som är nödvändigt för
at fullt njuta Eder, Själens Hälsa: et godt Samvete -- har allt **); och den som med
Eder under en sådan aftonfund icke har sändligt mer än Nog -- för honom
förena sig Himlen, Jorden, och allt hvad däri är, förjäfves -- för at göra honom
lyckelig.

*) Således skulle vi kunna dö, om vi sjelfve ville, om vi -- andre.

**) Härtil frävar följande Locus parallelus:

Jag med min lyckas lott vil vara glad och nögd:
Se! Frihet, Sinneslugn och Hälsa gör min frögd.

C.C.
1.
Til Herr Architecten Gjørwell i Mariestad.

Stockholm, på Sjelfve Midjarmarsdagen 1793.

Tack, min Egen Andrabästa Calle, ja många och ömra Tacksägelse för Kära
Besöchen ifrån Norrköping, som jag fick Lördags- aftonen;

och kan jag icke nog tacka Gud, som bevarat din Skälsa under Resan och
unnat Dig flere fälla Dagar i Norrköping, i stället at til Sinnet pågas på det ängsliga
Fogelwik. Nu i veckan, då jag skrifver til Stafva, skal jag visserligen tacka henne och vår
Kära Lindahl för at den so de tilskyndat Dig. Gud låte nu den öfriga Resan gå lika så
lyckligt! och skrif Du flitigt.

I lördags följde Söta Mor med Sarnen i Kongsbacken, Djörkegren och Seltzen
til Swartfjö, och väntas hem antingen i afton helt sent eller i morgon förmiddag.
Skada, at Söta Mor var redan borta, då Dina så efterlängta de Bref ankommo: ty så
hade hon fått dubbelt så roligt. Söta Mor åkte uti Djörkegrens Bred. chaise, at för
hemifrån Kl. 4.

Sedan kom Mandoff til mig; vi gingo til Gärdet, och sågo på Kinget, som där
fordes af alla Krafter; men mit Öga led alt för mycket, at se de förr så klädda
nu så nakna Högderne; i synnerhet förde jag öfver den, som man först komer til,
när man går Fredrichsops- vägen, på hvilken Drottningen altid hade sit Fält,
och hvar jag så ofta sutit under de höga Djörkarne, löst uti en väcker Bok, och
mellan- at skadat ut at Fältet. Dock jag bör ej klaga, då den vidgade Kansouren
ofelbart har til föremål, at hålla Ryfka Landstigningar på afstånd ifrån Skupund-
Staden: ty de dem utfoljande Klärningar skulle kännas litet annorlunda. På
Gärdet såkade jag ibland andra öfverste- lieutenanterne Baron Lillie ~~Skoubo~~
Ehrenfalk ^{Lump} Profog. Serjell...

När jag kom hem, fann jag Dina Bref före mig, hvilket läsning icke litet
ersatte Sakenaden af Söta Mor. Jag hoppas, at de också haft, och hafva i synnerhet
i dag mycket roligt. Vädret har varit skäligen vackert, intet Regn, men
drifvande Moln- tappar, blåsigt och små kallt.

Swarken i går var jag utom min Dörr, icke heller sätter jag i dag min fot
utom Skufet, utan värdar det nu sejorn en trogen Tönte-gubbe det ägnar och
väl anstår: ty Hof- greveuren reste med sin lilla runda Bru åfven i lördags
på landet eller til Cancellis- Rådet Ferrner på Fogelsta. Mit enda Sällskap
har varit Secreter. Mandoff, denne så vittre och beskedlige Yngling. Han har
skänkt mig sit Portrait, som således nu utgör en än ytterligare Prydnad uti
mina Rum, och utfälles i dag på denne hans Namnsdag. När Du kommer

tilbaka,

tilbaka, får Du se honom äfven utmärka sig på Lärdoms vägen; hälft hans
ovantige Kunskaper uti Historien och Statskunskapen icke böra vara förlorade
för vårt Allmänna. Hvad tycker Du väl? Han fyller först sit 20. de år i nästan
Augusti Månad. Af detta min Vänns arbete hörsas jag draga, äfven för min del,
en vacker Vinst. I Middag äte vi solo, och skole då af glada Hjertan dricka,
utom de Resandes, välförståndes Söta Mors, Lilles och Louises Skålar, äfven
Högtid-dagen och Vänskapen til heder, mine Begge Nu lefvande Johnes Skål.

Minna Skrifvna Extraiter, af hvilka andra Dandet i Lördags Hef färdigt,
följa sig mycket, och skickar jag Dig alla de nyaste Stycken, efter de innehålla
den olycklige Konungens af Frankrike Leffverne och Caraitere, som Du kan
läsa vid lediga Stunder under Din Refa.

Gud bevar Dig! Kom snart och sjukt hem! samt älska alltid

Din Dig af allt Hjerta til gifne
Pappa.

2.

Sin Herr Secreter. C. A. Johan Mandoff.

Midsommars-dagen, om morgonen 1793.

Välkommen, Du Sätte Dig! Den fjärte Jöns Dag uti denna vår enslytta,
Sjå ifrån den 8 Oct. och 24 Nov. fört. år daterande Tide-räkning, uti de of all til
Gräfen följande Vänskapens Annaler. Jag omfamnar och välsignar Dig af hela
det kända Hjertat; det sker idag med dubbel och en den högtidligaste Skänsla.

Sedan de redeligaste, de ifrigaste Suhtar för dit beständiga och oafbrutna Väl
bärfvit utgjutne til den all styrande och välgörande Förlignens, skådade jag å nys
med glädje på din Affbild, och hvad Konstnärens Hånd icke kunnat på sin Dukt
fullt uttrycka, det esatte mit öga, mit Hjerta. Detta Portrait upfattes emellan en
lägerbring och en Wärmkoltz, dessa begge uplyste och få mångkunrige Män,
af hvilka den förre var min lärare och den senare kunnat vara det, som
begge hedrade och gynnade mig med deras så ofskatbara Vänskaps. Där har Du,
Agtnings- och älskvärde Yngling! Förebilder. Sträfv, at åtminstone nåtkas
dem: ty at i allt likna dem vore kanske en Fodran, som icke mera tilhör det
sig nu skapande Tidehvarvet. Du lefver nu imedertid midt uti deras Rike;
Du kan samla rikedomar midt rikand deras efterlämnade Skatter; Du är ung och
lättfattande, arbetsam och ärofull; hvad gäller? Du går långt på en med dem
gemensam Strät, om Du vil; och då skal Du ock en gång kasta et tafslant Minne
tilbaka på dens Stoff, som fört Dig in på densamma; äfven som Framtiden
skal minnas Dit Namn med Heder och Erkänsla. Nög sagt.

Sedan

Sedan detta Officium Pietatis in Amicum & Juvenem blifvit således utfylt, satte jag Minnes ringen på min Hånd, hvilken Du utomdes vel icke bäres utan på Högstids dagar och vid fyrmertigen lyckfäligande tillfällen.

Häruppå, såsom det i dag är Måndag, skref jag först et vänskapsfullt Brev til minde. Talle, som refer med Landshofdingen Grefve Ekblad, Son af en Excellencie och Sonson af den Excellencie, om hvilken vi läste igår uti handskrifne Journalen öfver Don. Fredrics Ristande vid hedewi 1722. En af hans Gårdar i Wester-göthland har brunnit; til des återupbyggande behöfver han en Architect, och dertill har han walt min Son. Han har tagit Sodre vågen, eller genom Östergöthland, och Anlämnad, til Mariestad; hvilket utgör för Don Carlos en äfven så behaglig som nyttig Resa: ty flera besökta Hänfkyper komma ofelbart at updraga honom flera Commissioner.

När detta var bestädt och jag skickat Brevet på Posten, satte jag mig ned för at skrifa detta Brev. Men hvaröfver skal jag väl skrifa på en sådan Dag? — Jo! sedan jag nu först taikat Dig på det högsta för dit sköna och önda Brev, Du var så god och bar mig sjelf i Lögsdags tilhanda uti Dokladan, vil jag kasta ut några rader på Papperet, rörande de 2:ne våra så outöfveliga lyckfäligheter. Källur: Naturen och Vänfkaper.

Jag kan aldeles icke begripa, huru det kommer til, at man med en välbestäld både Själ och Kropp kan misstro, ja aldeles hata Naturen, och emot hvilken våre Rigorister så idkeligen prädika. Naturen, märk: då hon vätt kännes, förädlat och förjes, lärer oss inga läster, leder til inga skador. Allt hvad vi med henne njute är lystigt och godt — huru med henne? — då hon lijvar och lijder, då lyckfäligar hon och; äfven som då hon hilar och nekar, då först bli vår olydnad en öfverträdelse, då straffer hon oss med både förebräuffer och satanad — ty et Nöje, som både före, under och efter åtrijutandet icke lyckfäligar vår känsla, är icke et Nöje, en lysta, en vådshamhet, som ej fällan ripara sjelfva Grunden til vår lyckfälighet, som medflira åidanden mer eller mindre långvariga. datom oss förden skull lepra altid med, aldrig mot Naturen. Uti jorra fallet skal den troigna modren lära oss: när, huru mycket och huru länge vi få njuta; vidare: Sättet at utlyta det ena åtrijutandet mot det andra, så at ingen ålder och intet Stånd skal blipa utan ett rikt mätt af lyckfälighet. Åts! riheten får ända för sj updraga Täcket och visa den sköna vidden; vårt lysa och glada öga får imedertid se densamma, och vi läse öfver des slufvud de orden: Natura beat, det är: Naturen lyckfäligar. — Men Nöje utan ådelhet är et halft, skandom intet Nöje. Til fullkomlighetens ernående mötas här förden skull Naturen och Vänfkaper; och hvar de knyta och hålla handen tilhopa; där har och lyckfälighet byggt ett Altare; wid hvars got de förädlat Naturens ödmur nedlägga flera offer, och härnyckte under denna Gudstjens smaka de en öjämfförlik Sörma, en den högsta Vällust af åljret. Aldrig nalkas de få

Ut,

Utvälde denne helige Eld utan at vara lifvade af samme Gudsfätker och dygdiga
Beslut, utan at äga ljusa och fästa Begrepp om Rätt och Orätt, utan at ledas af
Vänskapen til Naturens allt vidare Kännedom och Dyrkan: ty då först förädlar
Vänskapen Naturen, då höjer hon Människans Njutning öfver Djurens, då går
Tanken i lika bredd med Känslan, då uppfyller Vissheten det återstående af
företakell ibland Jordens Söner; och vi läse Hennes andra icke mindre stora Bud
öfver Slafvudet på Vänskapens Hädd: Amicitia nobilitat, det är: Vänskapen
förädlar.

Uti det Tempel, hvar denna dubbla Gudomlighet dyrkas, äre vi ingångne.
Våra Hjertan hafve vi där helgat til Hennes Tjänst, och under en förfädd
Dyrkan vid des Altare skal vårt Lif, men under de angenämaste Känslor, de
ljusaste Minnen, ja omärkeligen framminnas; och när vårt Skoft icke mera
något känner, hvilas också det fött uti skuggan af lummiga Träd. Varde
vår Lifsvad, vår Hvila fädan!!

i dag är Svensk Folkets Glädje-dag; den skal också vara vår glädje-dag.
Kom til mig, ät med mig allena, och vi skole dela et häfligt Bröd och et
läckert Vin med hvarandra. Uti det senare skole vi dricka våre Besändes
Skäl, och jag i synnerhet mine Dögge ämma lefvande Johners Skäl.
Mit Hjerta skal aldrig förgäta hvad jag är Eder Dögge skyldig, och så vida
hos mig står visa Eder min Satsamhet. När Du kommer, bes jag Dig vara
klädd; til Huset väl förståendes, comme le jeune & beau d'effi, le Berger
dont tu chantes si n'y a pas longtemps le Bonheur. Ah! sois heurieux de
toutes les manières! c'est un voeu que mon coeur te porte aujourd'hui par
préférence.

Under väntandet på din ankomst sätter jag mig för at läsa uti Souffle,
ja uti den aldraktärafte af ~~minne~~ ^{mine käre} Auteurs, för at fluta Souffles Vällommen,
vällommen!

G.

3.

Til Far och Mor ifrån deras Son, Architecten C. C. Gjönnell; dat.

Marisholm *), d. 22 Jun. 1793.

Mina Kära Föräldrar!

Jag hoppas at vid detta laget redan Söta Far och Mor fått mit föfsta Brev i,
från Norrköping. Men det glada hopp, at vid min ankomst hit finna några rader,
mig til mötes, har aldeles slagit mig felt; dock skal jag intet aldeles låta mödet

*) Landsköpunge-Sätet vid Mariestad uti Westergöthland.

fälla till i morgon, som man jagt mig Stockholms-Posten anländer. Med få ord skal jag, churu illa, berätta angående min Resa. Sedan jag skildes vid de kära Systerkonen, Skapra och Lindahl i Söderköping, dit de varit så goda och gjort mig et högst angenämt följ, smakat på vatnet i den bekanta Ragnilds Källa och ätit middag hos Paffor Wagner, just en Edebergian till utseende, tal och fånoner, men af et gladare och jämnare humeur, så for jag i Sällskap med Grefven omkring kl. 4, då han anlände, till Linköping, hvarst medan Haffor ömsades, jag som kastigast fick tid at springa up till Somproffen Ålf, som beskrändigt höll mig i sin famn och tyckte sig aldeles se Söta Sara i mit ansigte. Frun begynte fröna tala om Åbois, at hon fått et det öföfligaste och otäckfämafte svar uppå et brev, som hon skrivit till Prof. Åbois. För denne vanarlige son till, hvilket varit till och med förfogladt med Fröken Uggla's Piffker. Min embaras, om förundran var litet synbar: Gud ske lof! at Tidans brädsla gaf mig et tillfälle at snart sluta denna för dem så smärtande och för mig ledsame discours. Vi kommo ej i Natt-quarter för än emot 1, hvarifrån i går morse Resan continuerades utmed Wetterns Strand, som måstes se at ej beskrivas. Såsom et blått moln fögo vi dex namnkunniga Örnberg med underliggande kyrkor och vackra Lådeofält. - Midstens för, nämligen kyrkor, märkvärdiga för sin ålder och byggnads-art, syntes uppå et mindre afstånd och verade mycket lugen at närmare betrakta dem. Mot kl. 11 stånade vi vid Hedevi, som jag aldrig sett. Införd af en Grefve och Kommendeur, kunde icke jela bli så känd. Baron Patrick Alfröner med fru och son voro ibland det nombriusa antal Doringsgäster, som denne Termin frequentera Strömen. Nyssnämnde Herr var förbält glad at råka sin gode Vänns Son, pågade mig om tusen saker, angående byggnader, Etablissement on. m. samt bad mycket mycket kärla Söta Sara. Af Skönheter fräppade mig ingen så mycket som Fru Sahlgrens äfrun i Göteborg. Ung, det vackrafte ansigte, hvaruti syntes mycket godhet, mycket ofkuld, men tillika en del af Melancholie och öfklighet, hvilken sist tycktes måst härlada sig ifrån den föra. De öfriga, utom Kamfelt Skagman, voro mera fula än vackra. För öfrigt syntes alla blot tänka på sin släfsa och fina. Nogen. Frikerriman Gripensstedt, som tillstätt en artig Lejuner, fökte förhöja det värde genom all upmärksam Politejsa. Barons Alfröners skulle tillställa på eftermiddagen en väcker Concert; och om Söndagen annonserades en italiensk Opera-Öfvelse. Sjelfra Strömens situation är den charmantaste, och des Pomenader gjorda för Hälsa och Glädje. Sedan vi passerat 2: ne Fjörde, fött Aflersunds Stad, ej stort märkvärdig, om icke för sina Öfcher och Somriska Familie. Grefvens vackra Architecture, togo vi Natt-quarter uti en Gästgäfvare-gård vid namn Skofva litet öfver 3 mil härifrån. - Kl. 11 i dag togo vi här emot af Vänner, Oetjenning, Skindar och Foglar, på et lika utmärkt sätt: alla glade at återse sin blene och Gynnas. Jag lever absolut utan gene, har min egen väcker Kamare, hvars utsiget är uti en liten täck omkringfluten Partene; äter, dricker, sover, går läser, är ute, inne, exatement à ma fantaisie. Grefven kom nyss in, såg at jag skref, bad mig sitta stilla och kärla mycket Söta Sara, samt tillade, det han skal låta öfvers några äruusa Skand-bref uppå Stola, hvilka jag får med mig up. Här har Grefven äfven et litet fruggt Libriotheck, dock måst bestående af nyare Böcker; ibland andra fann jag där alla Sternes arbeten, så väl hans Frisbrann Skandys och Voyage sentimental, som brev till Elisa och Letter à ses amis. Detta verk tror jag Söta Sara skulle finna behagligt, och så snart jag kommer skal jag fråga Sjöberg, om ännu Exemplar finnas deraf. - i dag har öfkan dundrat hederligen; ännu regnar det, hvilket hindrar min Spatsergång; så se närmare aftonen.

Sluta denna vecka blir jag här kvar; således kan jag få et svar om nästa Söndag, i fall det skrifves om Torsdag. - Det kommer mycket främmande hit mot slutet af nästa vecka;

hvilka

hvilka sedan följa Grefven till Stola i början af den påföljande; då en stor Revue sker vid Skara, som också skal ses. Med säkerhet vet jag intet huru länge jag blir här på orten; men ungefär 14 dagar tror jag måst.

Förmodligen äro nu Hingvisstans besöken afreste, och de små dyrt rejsna näbojude, stekial Hallman har utan tvifvel återlämnat Posten i lika godt skänd, som han fick låna honom. Hingvisst och Lörte-dorise äro väl ej onda för det jag intet fick tid taga afsked; med nästa Post skal jag skrifveligen bedja dem om förlåtelse. — i fall Sota Mor skickar något bud upp åt Kungsbacken, var god och låt det höra af Augusta, om Kakelugnomakaren och Malaren ännu begynt i sina Rum. — Nörkegögen är väl rakker; hoppas jag? — Noringarne äro rätt väl kände hit neråt, men båda två såsom rätt singulære Personer. — Midjonnisdagen besöker Siquenique anställd här i Staden, hvarypå jag ej tänker mig, som jag tror ännu. Präparationerne at taga emot Konungen göras öfverallt med största deponse; at få denna fete prächtig och magnifique frares intet.

Nu håller det ryge, och således måste jag lämna detta Kära Nörje, för at följa Grefven till anteking. Adieu, mina älskade föräldrar! Ännu en gång hoppas jag få sluta dem i mina armar, hvilkas Sön jag i Döden alltid med Trohet och erkänsla skal framhärda. —

Charles?

P. S. Fruntimers-sällskaps läro-aldeles intet finnas här i Skuset, utom en liten Flicka, som Grefven håller mycket af och är ej just dik honom. Malicen skulle kunna säga mycket; ty allt får hon lära, spela, dansa, m. m. På Resan talte han mycket med Kamartjenaren om sina Fruntimers (Kvinfolken) fader han) flyttande till Stola; men på et sätt, at det intet låt såsom om blott Domestiquer. — Ack! jag nämner intet om minskälpa; et säkert teken, at jag mår excellant efter denna Rese-motion. Apetit och Sömn fattas intet, och hvilka man aldrig med mera lättighet kan tillfredsställa. än här i Skuset; ty allt bär namn af: Léve Sriketen och Nörjet! Har jag intet om fullplotsrat i hela sedor med rätt intressante Nouvelles? men hvar och en gör så godt han kan till det blir bättre. Adieu, adieu! pour la seconde fois; je ne vive que pour vous aimer.

Charles?